

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ОДЕСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ
ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»

Кафедра дошкільної і початкової освіти

ТЕМА НОМІНАЦІЇ: ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА ЯК ОСНОВА
ФОРМУВАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ
ШКОЛИ

КОНКУРСНА РОБОТА

РЕАЛІЗАЦІЯ НАСТУПНОСТІ БЕЗПЕРЕРВНОЇ
ДОШКІЛЬНОЇ І ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ НУШ:
ТЕХНОЛОГІЇ ПАРТНЕРСТВА

ОДЕСА - 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСТУПНОСТІ ОСВІТНІХ ЛАНОК – ДОШКІЛЬНОЇ І ПОЧАТКОВОЇ В УМОВАХ НУШ	5
1.1. Реалізація наступності між дошкільною та початковою ланками освіти в умовах викликів сучасності.....	5
1.2. Партнерська взаємодія між вихователем ЗДО та вчителем початкової школи в контексті наступності	6
РОЗДІЛ 2. ТЕХНОЛОГІЇ ПАРТНЕРСТВА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕРЕРВНОСТІ ДОШКІЛЬНОЇ І ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ.....	8
2.1. Науково-методичний проєкт «ДО-НУШ»: досвід реалізації та перспективи.....	8
2.2. Науково-методичний супровід реалізації наступності дошкільної і початкової освіти.....	11
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	22

ВСТУП

Запровадження затверджених на державному рівні стандартів освіти суттєво сприяє забезпеченню наступності та перспективності підвищення якості в цілісній системі освіти в Україні. Неперервність – це те першочергове завдання, яке мають реалізувати заклади освіти і той результат, якого мають досягти усі учасники освітнього процесу, що створює загальне сприятливе тло для фізичного, емоційного та інтелектуального розвитку дитини в закладі дошкільної і початкової ланки. Зазвичай, коли йде мова про неперервність між дитячим садочком і початковою школою, то увагу звертаємо на такі аспекти, як: психологічну готовність дитини до навчання в школі та неперервність між закладом дошкільної освіти і школи.

Дошкільна та початкова освіта – два взаємопов'язані елементи освітньої системи, які спрямовані на забезпечення якісного педагогічного та психологічного супроводу, що дозволяє дитині досягти успіхів у шкільному навчанні на базі сформованих компетентностей у дошкільному дитинстві. Непідготовленість дитини до нового соціального середовища у школі може призвести до негативних наслідків, а саме: відчуття дискомфорту у класі, прояву незацікавленості до колективних ігор, створення конфліктів з однокласниками, почуття розгубленості, недотримання правил класу. Тому, згідно з чинним законодавством та нормативно-правовими документами саме наступність окреслена головною умовою неперервності, що сприяє створенню єдиної, динамічної, послідовної та перспективної системної діяльності управлінців, педагогів та батьків, забезпечує взаємозв'язок та узгодженість змісту, цілей, методів та форм у навчальній діяльності з урахуванням індивідуальних та вікових особливостей у суміжних ланках освіти [1].

Проблема наступності між дошкільною та початковою освітою залишається актуальною і сьогодні. Тому, налагодження партнерської взаємодії та спрямування суспільних зусиль педагогів закладів дошкільної освіти та початкової школи для розв'язання проблеми наступності стало першочерговим завданням, над яким системно і послідовно працювала

кафедра дошкільної і початкової освіти КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради», що дозволило отримати оригінальні творчі та наукові здобутки.

РОЗДІЛ 1

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСТУПНОСТІ ОСВІТНІХ ЛАНОК – ДОШКІЛЬНОЇ І ПОЧАТКОВОЇ В УМОВАХ НУШ

1.1. Реалізація наступності між дошкільною та початковою ланками освіти в умовах викликів сучасності

В умовах модернізації та інноваційного розвитку найважливішими якостями, що формуються змалечку і якими особистість може послуговуватись для досягнення успіху в певній професійній діяльності є ініціативність, здатність творчо мислити, знаходити нестандартні рішення в проблемних ситуаціях і готовність навчатися протягом усього життя.

Наступність між дошкільною та початковою ланками освіти розглядається на сучасному етапі як одна з умов неперервної освіти дитини. А. Богуш, визначає неперервну освіту як «полікомпонентне утворення, ефективність якого залежить від реалізації таких його чинників, як наступність, спадкоємність перспективність і готовність. У такому розумінні неперервна освіта відкриває можливості для досягнення цілісності й наступності в навчанні й вихованні, перетворення освіти у процес, що триває все життя» [2]. Безумовно, наступність – двосторонній процес, де з одного боку – дошкільний щабель, який зберігає самоцінність дошкільного дитинства, формує фундаментальні особистісні якості дитини, що слугують основою успішності шкільного навчання, а з іншого – школа як спадкоємець підхоплює досягнення дошкільника (а отже, справді, знає про реальні здобутки дошкільного дитинства) і розвиває (а не ігнорує) накопичений нею потенціал.

Мета наступності полягає у забезпеченні повноцінного особистісного розвитку, фізіологічного та психологічного благополуччя дитини в проміжний період від дошкільного дитинства до школи, спрямованого на перспективне формування особистості дитини, покладаючись на набутий вже раніше досвід і накопичені знання.

Але специфічним пріоритетним напрямом в початковій школі є і залишається всебічний розвиток дитини через прояв її талантів, розвиток самостійності, творчості та допитливості, враховуючи індивідуальні психофізіологічні особливості і потреби; для дошкільної – формування у дитини життєвих компетенцій необхідно важливих не лише для поступового та безболісного переходу до шкільного навчання, а й загалом для подальшої успішної соціалізації та самореалізації в суспільстві.

Реалізація наступності між дошкільною та початковою освітою має забезпечити створення системи неперервної освіти з урахуванням збереження самоцінності кожного вікового періоду розвитку дитини; сформованості вміння навчатися та застосовувати набуті знання через практичну діяльність; спрямованості на збереження життя дитини та зміцнення її здоров'я; активної усвідомленої участі батьків у розвитку дитини під час навчання в початковій школі.

1.2. Партнерська взаємодія між вихователем ЗДО та вчителем початкової школи в контексті наступності

Для успішного функціонування системи «дошкільний заклад – початкова школа» необхідна тісна взаємодія між двома соціальними інститутами. Вихователь ЗДО відповідно до Державного стандарту дошкільної освіти має володіти принципами та методиками компетентної освіти, сприяти розвитку дитини як активної особистості в різних видах діяльності засобами комунікації та взаємодії з однолітками, дітьми іншого віку та дорослими[3]. Вчитель, за Концепцією НУШ, в індивідуальній освітній траєкторії дитини виступає в ролі коуча, фасилітатора, тьютора, модератора[4]. Таким чином, взаємодія закладу дошкільної освіти і школи є цілісним процесом, що забезпечує послідовний логічний взаємозв'язок і відповідність формам, змісту, методам і технологіям навчання та виховання на кожному етапі розвитку дитини. Підтвердженням цього є розроблені Державні стандарти дошкільної і початкової освіти, в яких окреслено суголосні ціннісні

орієнтири суміжних ланок освіти. Практика ж вимагає висококваліфікованих фахівців, агентів змін, які готові до генерування нових ідей, усвідомлення сутності партнерської взаємодії з дітьми, батьками, громадськістю та плідної співпраці педагогів обох освітніх ланок, гнучкої адаптації в різних професійних ситуаціях.

О. Ковшар розглядає педагогічну взаємодію як «процес, який відбувається між суб'єктами освіти (вихователем і вихованцем, вихователями та вихованцями, педагогами та батьками, педагогами між собою) в ході навчально-виховної роботи і спрямований на розвиток особистості кожного із суб'єктів, які взаємодіють» і визначає її як партнерську[5]. В передшкільній освіті вчена визначає партнерську педагогічну взаємодію як глибоку комунікативну діяльність всіх суб'єктів педагогічного процесу, різноманітність, осучаснення та вдосконалення видів та форм, засобів діяльності [5].

Можемо зазначити, що партнерська взаємодія усіх суб'єктів у забезпеченні наступності дошкільної і початкової ланок освіти відіграє неабияку роль в розвитку дитини і готовності її до нової соціальної позиції «школяр». І забезпечити наступність в практичному аспекті, на думку О. Косенчук, можливо за дотримання низки організаційно-педагогічних умов, а саме: узгодження форм, методів і засобів організації освітньої роботи в закладі дошкільної освіти і початковій школі; єдності методичного забезпечення щодо різних видів діяльності дітей старших груп і першого класу школи; створення єдиного освітнього розвивального середовища для дітей; розроблення єдиної цільової спрямованості співпраці ЗДО, початкової школи, сім'ї і громадськості; підвищення рівня професійно-педагогічної компетентності педагогів обох освітніх ланок [6].

РОЗДІЛ 2

ТЕХНОЛОГІЇ ПАРТНЕРСТВА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕРЕРВНОСТІ ДОШКІЛЬНОЇ І ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

2.1. Науково-методичний проєкт «ДО-НУШ»: досвід реалізації та перспективи

Забезпечення наступності між дошкільною та початковою освітою є однією з ключових позицій у змісті роботи сучасних закладів дошкільної освіти, що може бути реалізовано шляхом узгодження чинних програм розвитку, навчання і виховання дітей дошкільного віку з відповідними освітніми програмами для першого класу початкової школи. Реалізація поставлених завдань вимагає організації цілеспрямованої роботи з педагогічними кадрами щодо їх обізнаності з питання наступності та пошуку шляхів активного реагування на зміни та тенденції, як на державному, так й на регіональному та локальному рівнях.

Тому, задля забезпечення цілісного розвитку особистості дитини на перших суміжних ланках системи безперервної освіти, дотримання єдності у підходах в освітній діяльності, розвитку співпраці вихователів закладів дошкільної освіти (далі – ЗДО) та вчителів початкових класів на базі КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради» у 2020 році завідувачками навчально-методичних лабораторій дошкільної і початкової освіти було запроваджено регіональний науково-методичний проєкт «Дошкільна освіта – Нова українська школа» (далі «ДО – НУШ»). Проєкт націлений на збереження самоцінності дошкільного дитинства, імплементацію в освітній процес ЗДО концептуальних засад, підходів і практик реформи Нової української школи, створення відповідного предметно-розвивального середовища, що зрештою забезпечить дитині шостого та сьомого (восьмого) років життя психологічний комфорт в новому соціальному статусі школяра, буде сприяти підвищенню рівня готовності дитини до школи, легкій адаптації та успішному навчанню в закладі освіти.

Науково-методичний проєкт «ДО-НУШ» було спрямовано на реалізацію завдань забезпечення наступності дошкільної і початкової освіти через організацію спільної роботи педагогів – представників сумісних ланок освіти щодо узгодження змісту освітніх програм, застосування єдиних підходів в освітній діяльності, створення цілісного освітнього простору території, що є необхідною умовою адаптивного переходу дитини до навчання в школі.

У закладах дошкільної освіти реалізація принципу наступності виявляється, насамперед, у соціальній адаптації та набутті життєвої компетентності дитини, застосуванні у роботі педагогів закладів дошкільної освіти діяльнісного, особистісно орієнтованого, компетентнісного підходів, дотримання принципів дитиноцентризму, педагогіки партнерства, академічної свободи педагога, створенні передумов для успішного засвоєння навчальної програми початкової школи, облаштування цілісного освітнього простору. Проєкт також посприяв у вирішенні проблеми запровадження системної просвітницької роботи з популяризації Нової української школи серед педагогічних працівників закладів дошкільної освіти та батьків майбутніх першокласників, їх ознайомлення із засадничими ідеями освітньої реформи.

Методичний супровід проєкту було реалізовано науково-методичною лабораторією дошкільної освіти шляхом створення робочих груп, вироблення стратегії, створення інструментарію для реалізації проєкту, розроблення планів заходів, організації семінарів, робочих зустрічей, координації та корекції на всіх етапах роботи.

Досвід роботи та здобутки з реалізації регіонального науково-методичного проєкту «ДО - НУШ» (Дошкільна освіта – Нова українська школа) між КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради» та закладами загальної середньої та дошкільної освіти Одеської області було презентовано 18 квітня 2024 року під час II Всеукраїнської діалог-сесії «Інноваційний простір вчителя: коло ідей», яка була організована Одеською академією неперервної освіти у співпраці зі закладами-партнерами, обласними

інститутами післядипломної педагогічної освіти: Запорізьким ОППО, Луганським ОППО, Чернівецьким ОППО. <https://oano.od.ua/uk/news-2443-9324/>. Учасники ознайомились із творчими ідеями педагогів Одещини щодо дієвої реалізації наступності у дошкільній та початковій освіті, напрацьованими у рамках регіонального проєкту «ДО-НУШ». Були презентовані інноваційні ідеї щодо роботи з дітьми для забезпечення їх психологічного комфорту, сприяння легкій адаптації та успішному навчанню у школі.

Науково-методичні та практичні матеріали що висвітлюють регіональний досвід реалізації проєкту «ДО-НУШ», який спрямований на підтримку взаємодії між дошкільною та початковою ланками освіти в умовах впровадження Концепції Нової української школи представлено у науково-методичному збірнику, підготовленому колективом Одеської академії неперервної освіти:

Альманах «ДО-НУШ»: алгоритми наступності: науково-методичний збірник. Авторський колектив: Кузнєцова О.В., Сараєва І.В., Паламарчук І.В., Кравець Н.Ю., Байтаз А.В., Бендова С.І., Бурдейна О.В., Волканова В.М., Гафенко Н.В., Данькова-Гузик З.М., Євчева В.В., Кирилова С.В., Краснокутська В.В., Лосєва Н.В., Мамалиженко Л.І., Міхова І.В., Обозовська С.Р., Ревера Л.Д., Скрильова О.В. Одеса: ОАНО, 2024. 135 с.

В Альманасу розкрито сутність науково-методичного супроводу реалізації наступності дошкільної і початкової освіти. Представлено етапи проєкту та висвітлено досвід закладів дошкільної освіти та початкової школи в рамках кожного етапу (репрезентовані методичні аспекти, розробки і їх реалізація у практику). Узагальнено досвід роботи науково-методичних лабораторій дошкільної і початкової освіти на базі Академії з проблеми забезпечення якісної освіти дітей старшого дошкільного віку як першої ланки єдиної системи безперервної освіти, а також науково-методичного супроводу, спрямованого на інноваційну діяльність педагогічних колективів дитячих садочків і шкіл. Науково-методичний збірник буде корисним майбутнім

фахівцям дошкільної та початкової освіти, викладачам закладів фахової передвищої, вищої освіти, вихователям та керівникам закладів дошкільної освіти, вчителям початкових класів закладів загальної середньої освіти. Електронна версія науково-методичного збірника розміщена у Інституційному репозитарії КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»: <https://dspace.oano.od.ua/items/9825ebdb-689d-4ecb-aeb1-e3e1c7133686> .

2.2. Науково-методичний супровід реалізації наступності дошкільної і початкової освіти

Робота кафедри дошкільної і початкової освіти КЗВО «Одеської академії неперервної освіти Одеської обласної ради» є прикладом реалізації науково-методичного супроводу педагогів дошкільної і початкової ланок освіти, який відбувався в рамках регіонального проєкту «ДО–НУШ». Фахівцями науково-методичних лабораторій були розроблені заходи та створені належні умови для поглиблення знань педагогів щодо наступності дошкільної і початкової освіти, налагодження партнерської взаємодії між педагогами суміжних ланок і різних закладів освіти, для запровадження та практичного застосування технік та інструментів, які сприяють підвищенню комунікації між усіма учасниками освітнього процесу. Отже, представимо комплексний підхід до реалізації науково-методичного проєкту «ДО-НУШ» крізь призму заходів, які об'єднали педагогів в спільну команду зацікавлених та активних однодумців.

Цікавою формою для опанування не лише різноманітних прийомів, сучасних методів роботи, а й підвищення професійного рівня педагога та вдосконалення практичних навичок щодо реалізації наступності є **марафон** «Світ дошкілля», який вже п'ять років поспіль проходить на базі академії з нагоди відзначення Всеукраїнського Дня дошкілля. З матеріалами організації заходу можна познайомитись за посиланням:

<https://kdpo.oano.od.ua/uk/site/marafon-svit-doshkillya-.html>

2023 – <https://kdpo.oano.od.ua/uk/news-173-12402/>

2022 – <https://kdpo.oano.od.ua/uk/news-135-12402/>

2021 – <https://kdpo.oano.od.ua/uk/news-93-12402/>

2020 – <https://kdpo.oano.od.ua/uk/news-61-12402/>

2019 – <https://kdpo.oano.od.ua/uk/news-35-12402/>

Задля забезпечення належного рівня науково-методичного супроводу наступності між дошкільною та початковою освітою, з метою визначення шляхів організації системної роботи щодо реалізації принципів наступності ефективним заходом, до якого було залучено більше 200 педагогів дошкільної і початкової освіти неодноразово, став **обласний семінар**. Окреслені теми семінару «Дошкільна та початкова освіта: алгоритми наступності», «Сучасні форми методичної роботи з педагогічними кадрами дошкільної освіти» визначили орієнтири в роботі закладів щодо засобів організації цілеспрямованої роботи з педагогічними кадрами, пошуку шляхів активного реагування на зміни та тенденції, зближення умов навчання та виховання для забезпечення поступового безболісного переходу дитини до навчання у школі. Кожен зацікавлений педагог підвищив свою професійну майстерність, через систему методичної роботи, застосовуючи сучасні підходи до розвитку, навчання і виховання дітей. З матеріалами семінару можна ознайомитись за посиланнями:

<https://oano.od.ua/uk/news-1060-9324/> ;

<https://kdpo.oano.od.ua/uk/news-63-12402/> .

В рамках роботи над регіональним проєктом «ДО-НУШ» було передбачено проведення методичних засідань у формі **круглого столу** «Дошкільна освіта: сходинка до НУШ», «ECERS-3: реалізація єдності підходів у оцінюванні якості освітнього процесу в дошкільній та початковій освіті». Така інтерактивна форма роботи спонукала фахівців Академії та педагогів до жвавого обговорення нагальних питань, щодо підготовки дітей до навчання у школі, презентації практичних рекомендацій щодо дієвих шляхів реалізації наступності та перспективності дошкільної освіти в умовах впровадження НУШ, надання науково-методичної супроводу у підвищенні якості освіти та

переорієнтації на розбудову довіри суспільства до системи та закладів освіти, визначення нових вимог до організації якості освітнього процесу у закладі дошкільної освіти:

<https://kdpo.oano.od.ua/uk/news-73-12402/> ;

<https://oano.od.ua/uk/news-1074-9324/> .

Реалізація проєкту «ДО-НУШ» вимагала організацій сучасних форм роботи з педагогами. Однією з них стала **методична кав'ярня «Партнерство&Творчість»**. Така форма роботи була орієнтована на імплементацію в освітній процес закладів дошкільної освіти концептуальних засад, підходів і практик Нової української школи, забезпечення моніторингу якості освіти, зокрема, з використанням міжнародної методики ECERS-3 як дієвого інструменту розбудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти в ЗДО. Під час зустрічі у методичній кав'ярні педагогам закладів освіти вдалося вирішити актуальні питання за допомогою методу стратегічного планування «SWOT-аналіз», який надав можливість виявити фактори впливу у розрізі чотирьох категорій: позитивні та негативні сторони, ризики, можливості :

<https://kdpo.oano.od.ua/uk/news-76-12402/> ;

<https://kdpo.oano.od.ua/uk/news-210-12402/> .

Дієвою та ефективною формою роботи з педагогами в рамках проєкту стали **тренінги «Ефективні практики НУШ для дошкільної освіти»**, «Багатомовне середовище як чинник комунікативно-мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку», під час яких вмотивовані учасники проєкту презентували власний досвід, якого вони набули в рамках проєкту та позиціонували спільні візитівки від своєї команди «ДО-НУШ». Індивідуальну методичну підтримку учасники отримали від фахівців Академії щодо організації ранкової зустрічі у Новій українській школі, створення емоційного мікроклімату в групі/класі та зосередили увагу на проблемі багатомовності у різних формах її прояву в умовах сучасності в Одеському регіоні:

<https://kdpo.oano.od.ua/uk/news-78-12402/> ;

<https://kdpo.oano.od.ua/uk/news-145-12402/> .

Подальша реалізація регіонального проєкту «ДО-НУШ» відбулась під час **робочих зустрічей** учасників проєкту, які стали дискусійним простором для ознайомлення та порівняння основних вимог державних стандартів дошкільної та початкової освіти, інформування щодо системних підходів до вивчення проблеми наступності між дошкільною та початковою освітою (на прикладі математичної освітньої галузі), створення розвивального освітнього середовища та універсального дизайну території і визначені подальші кроки у роботі над проєктом:

<https://kdpo.oano.od.ua/uk/news-86-12402/>;

<https://kdpo.oano.od.ua/uk/news-91-12402/> .

Введення воєнного стану на території України у лютому 2022 року спонукало працівників кафедри дошкільної і початкової освіти змінити погляди щодо організації роботи в рамках регіонального проєкту. Належну професійну методичну підтримку щодо організації освітнього процесу з дітьми дошкільного віку з урахуванням реалій та дії правового режиму воєнного стану працівники науково-методичних лабораторій дошкільної і початкової освіти реалізували шляхом проведення **вебінару** «Ефективні практики НУШ для дошкільної освіти: у фокусі — професійна підтримка». Увагу було зосереджено на важливості професійної підтримки в умовах військового часу, необхідності опанування нових способів діяльності, які дозволяють створювати психологічно безпечне освітнє середовище і реалізовувати сучасні підходи в освіті, ознаках стресового стану дитини дошкільного віку та рекомендаціях щодо психосоціальної адаптації дітей з внутрішньо переміщених сімей. Фахівці Академії зосередили увагу педагогів на змісті парціальної програми і методичного посібника «Вчимося жити разом», щоо формування готовності педагогічних працівників до роботи в екстремальних умовах: <https://kdpo.oano.od.ua/uk/news-116-12402/> .

Дієвою формою роботи в рамках реалізації регіонального проєкту «ДО-НУШ» та здійснення науково-методичного супроводу працівниками Академії є засідання **нетворкінг-клубу** «Орієнтири формування оцінювання: від ЗДО до НУШ», «Актуальні виклики для вихователів: робота з дітьми в умовах воєнного стану», «Ознаки стресу у дітей раннього та дошкільного віку», «Відновлення ресурсності та способи стабілізації емоційного стану вихователів», «Виклики війни: підтримуємо батьків вихованців». Перше засідання клубу передбачало активне спілкування щодо технологій впровадження формування оцінювання як стратегії підвищення рівня навчальних досягнень, що є важливим елементом НУШ та, водночас, цікавою формою роботи з дошкільниками. Подальші зустрічі у нетворкінг-клубі були спрямовані на організацію безпечного освітнього середовища (питання надання первинної медичної і психологічної допомоги учасникам освітнього процесу), ознайомлення з техніками та вправами самопомоги та допомоги іншим в стресових станах, організації освітнього процесу в закладі освіти у післявоєнний час і особливостей роботи з дітьми та батьками, про психологічні ресурси, ресурсність та життєстійкість особистості, різні стратегії подолання стресу на прикладі моделі BASIC Ph (автор Mooli Lahad) та практичне відпрацювання технік психоемоційної стабілізації:

<https://kdpo.oano.od.ua/uk/news-104-12402/> ;

<https://kdpo.oano.od.ua/uk/news-122-12402/>;

<https://kdpo.oano.od.ua/uk/news-126-12402/>

<https://kdpo.oano.od.ua/uk/news-127-12402/>;

<https://kdpo.oano.od.ua/uk/news-128-12402/> .

Безумовно, початок збройної агресії рф ускладнив роботу над узагальнювальним етапом регіонального проєкту «ДО-НУШ» (вересень 2022 р. - травень 2023 р.) щодо проведення спостереження за особливостями адаптації дітей у 1-му класі та аналізу показників адаптації в групі дітей – учасників проєкту і контрольної групи. Тому, реалізація поставлених завдань вимагала організації цілеспрямованої роботи усіх учасників проєкту щодо

підведення підсумків, аналізу діяльності та визначення подальшої стратегії у роботі з питань наступності, пошуку шляхів активного реагування на зміни та тенденцій, складання перспектив щодо зближення умов навчання та виховання для забезпечення поступового безболісного переходу дитини до школи. Зустріч учасників проєкту у цікавому форматі **«інтерв'ю з експертами»** за темою «Багатомовна освіта: історія успіху» допомогла розкрити проблемні питання з позиції кожного учасника освітнього процесу (вихованців, педагогічного колективу, батьків) та надала можливість виявити фактори впливу у розрізі аналізу позитивних та негативних сторін, ризиків, можливостей, моніторингу діяльності та стратегії планування майбутніх перспектив: <https://kdpo.oano.od.ua/uk/news-151-12402/>.

Фінальне засідання **круглого столу** «ДО-НУШ: переваги та можливості» відбулось за участі керівництва Академії та учасників проєкту, на якому було наголошено про значущість проведеної роботи задля зближення умов освітніх сфер для оптимального розвитку дітей, їхньої соціальної адаптації. Керівники науково-методичних лабораторій зауважили на актуальності дотримання принципу наступності між дошкільною та початковою освітою, що створює сприятливі умови для повноцінного розвитку дитини та підготовки її до подальших етапів навчання. Такий підхід забезпечує системність, послідовність та ефективність освітнього процесу і за умови поєднання зусиль суміжних ланок, перехід із закладу дошкільної освіти до початкової школи стане успішним для дитини. Також, завдяки проєкту було запроваджено системну просвітницьку роботу з популяризації Нової української школи серед педагогічних працівників закладів дошкільної освіти та батьків майбутніх першокласників, їхнє ознайомлення з засадничими ідеями освітньої реформи. Під час зустрічі учасники проєкту обмінювались власним досвідом роботи та спостереженнями в освітньому процесі, розкриваючи ключові аспекти, які сприяють успішному адаптаційному процесу для дітей дошкільного віку. Також, на зустрічі відбулася презентація колективного **методичного збірника «Альманах ДО-НУШ: алгоритми**

наступності», авторами якого стали всі учасники регіонального науково-методичного проєкту «ДО - НУШ».

<https://kdpo.oano.od.ua/uk/news-171-12402;>

<https://dspace.oano.od.ua/items/9825ebdb-689d-4ecb-aeb1-e3e1c7133686> .

На різних етапах науково-методичного супроводу здійснювалась також експерно-аналітична діяльність. З метою виявлення рівня обізнаності щодо реалізації принципів наступності між закладами дошкільної освіти та початковою школою, з'ясування реальних методів та підходів, які використовуються, виявлення складових ефективної взаємодії ЗДО та ЗЗСО; власного ставлення до освітніх змін у 2020 році було проведено **дослідження**, результати якого були заслухані на науково-методичній раді КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради» і внесені пропозиції щодо врахування питання модернізації змісту дошкільної освіти, впровадження кращих освітніх практик в роботу, підвищення рівня професійної майстерності вихователя та розвитку системи його фахової підготовки під час проведення освітніх заходів: <https://kdpo.oano.od.ua/uk/site/proekt-do-nush.html> .

З метою узагальнення напрацювань науковців, методистів, практиків з проблеми наступності дошкільної і початкової освіти, розвитку партнерства у суміжних ланках кафедрою дошкільної початкової освіти КЗВО «Одеська академія неперервної освіти» було організовано та проведено **науково-практичну конференцію** «Педагогіка партнерства в умовах модернізації дошкільної освіти: теорія та практика» (23 листопада 2021 р.): <https://oano.od.ua/uk/news-1428-9324/> .

Матеріали конференції представлено у **збірнику тез доповідей**:

Педагогіка партнерства в умовах модернізації дошкільної освіти: теорія та практика: збірник тез Всеукраїнської науко-практичної онлайн конференції (23 листопада 2021 р., м.Одеса). – Умань : Візаві, 2021. – 204 с.

У збірник увійшли понад 40 друкованих наукових матеріалів, присвячених розгляду актуальних проблем сучасної педагогічної науки і

практики, а саме: проблеми розвитку теорії і практики педагогіки партнерства у дошкільній освіті в умовах впровадження нового Базового компоненту; педагогічне партнерство у забезпеченні наступності дошкільної та початкової освіти в умовах впровадження Концепції Нової української школи. З матеріалами конференції можна познайомитися за посиланням: <https://dspace.oano.od.ua/server/api/core/bitstreams/7d6e58ab-8f37-4d9d-aa3b-b7291bcb1b48/content> .

У формальній освіті реалізація науково-методичного супроводу відбувається на курсах підвищення кваліфікації, під час яких є можливість більш ґрунтовно вдосконалити свою професійну майстерність завдяки тренінговому поглибленому навчанню на тематичних і авторських спецкурсах. **Авторський курс підвищення кваліфікації «Алгоритми наступності: «must have» вихователя»** впродовж трьох років (з 2021-2023 р.р) зорієнтований на навчання фахівців підходам до впровадження практик Нової української школи, реалізації принципу наступності та перспективності дошкільної і початкової освіти, роботи в команді, використання партнерського стилю взаємовідносин, освоєння сучасних педагогічних технологій, конкретних методик, кейсів у галузі дошкільної освіти в онлайн форматі: <https://dspace.oano.od.ua/items/bd8d69fe-a60e-4690-8554-3604936ae7b7> .

Теоретико-методологічні засади та практико-методичні узагальнення з проблеми представлено у низці публікацій науково-педагогічних працівників кафедри дошкільної і початкової освіти, зокрема, авторів конкурсної роботи:

1. Кузнєцова О. В. Роль адаптивності вихователя у регуляції партнерської взаємодії учасників освітнього процесу. *Педагогіка партнерства в умовах модернізації дошкільної освіти: теорія та практика: збірник тез Всеукраїнської науко-практичної онлайн конференції (23 листопада 2021 р., м.Одеса)*. Умань : Візаві, 2021. 204 с.

<https://dspace.oano.od.ua/server/api/core/bitstreams/7d6e58ab-8f37-4d9d-aa3b-b7291bcb1b48/content>

2. Гаєвець Я. С. Наступність між дошкільною та початковою освітою: нормативно-правовий аспект. *Педагогіка партнерства в умовах модернізації дошкільної освіти: теорія та практика*: збірник тез Всеукраїнської науко-практичної онлайн конференції (23 листопада 2021 р., м.Одеса). Умань : Візаві, 2021. 204 с.

<https://dspace.oano.od.ua/server/api/core/bitstreams/7d6e58ab-8f37-4d9d-aa3b-b7291bcb1b48/content>

3. Паламарчук І. В. Розвиток соціальної компетентності дошкільника на основі активізації емоційного переживання в процесі суб'єкт-суб'єктної взаємодії з дорослим. *Педагогіка партнерства в умовах модернізації дошкільної освіти: теорія та практика*: збірник тез Всеукраїнської науко-практичної онлайн конференції (23 листопада 2021 р., м.Одеса). Умань : Візаві, 2021. 204 с.

<https://dspace.oano.od.ua/server/api/core/bitstreams/7d6e58ab-8f37-4d9d-aa3b-b7291bcb1b48/content>

4. Паламарчук І.В. Наступність дошкільної та початкової освіти: орієнтири для підвищення кваліфікації фахівців. *Педагогічна наука і освіта у сучасному вимірі: проблеми і перспективи розвитку : матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції* (Одеса, 14 травня 2020 р.) / за заг. ред. В.В.Ягоднікової. Одеса: видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2020. С126-129.

<https://dspace.oano.od.ua/server/api/core/bitstreams/65523436-e996-47da-8058-a7e008747601/content>

5. Паламарчук І.В. Особливості цифрової трансформації освітнього процесу в закладах дошкільної освіти: виклики та можливості. *Неперервна освіта нового сторіччя: досягнення та перспективи: матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Запоріжжя (м. Запоріжжя, 13-15 травня 2021 р.). Електроний збірник наукових праць ЗОІППО. URL : <https://ele.zp.ua/conference2021/direction8/>

6. Гаєвець Я. С. Компоненти готовності дитини до успішного навчання у школі. *Педагогічна наука і освіта у сучасному вимірі: проблеми і перспективи розвитку: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції* (м. Одеса, 14 травня 2021 р.) / за заг. ред. В. В. Ягоднікової. Одеса: Видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2021. С. 240 - 243.

<https://dspace.oano.od.ua/server/api/core/bitstreams/8d467087-e52f-4bad-b9b1-c94a913330f4/content>

7. Паламарчук І.В. Застосування міжнародної методики ECERS-3 як засобу підвищення якості дошкільної освіти : *матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Педагогічна наука і освіта у сучасному вимірі: проблеми і перспективи розвитку»* (м. Одеса, 20 травня 2022 р). С. 210-214. <https://dspace.oano.od.ua/handle/123456789/62>

7. Паламарчук І.В. Чинники мотивації педагогів закладів дошкільної освіти до професійного розвитку *Педагогічна наука і освіта у сучасному вимірі: проблеми і перспективи: Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції* (19 травня 2023 року) / за заг. ред. В.В.Ягоднікової. Одеса: видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2023. С. 110-113.

<https://dspace.oano.od.ua/items/1e51d1f08397438e9c9e32e2b2e499fd#:~:text=URL,handle/123456789/288>

8. Кравець Н.Ю. Інноваційна компетентність вчителя початкової школи як вимога сьогодення. *Педагогічна наука і освіта у сучасному вимірі: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції* (Одеса, 14 травня 2021 р.). Одеса: видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2021. С.106-109.

<https://dspace.oano.od.ua/server/api/core/bitstreams/8d467087-e52f-4bad-b9b1-c94a913330f4/content> .

Отже, у конкурсній роботі представлено системні напрацювання кафедри дошкільної та початкової освіти за останні роки щодо реалізації науково-методичного супроводу наступності безперервної дошкільної і початкової освіти в умовах НУШ, налагодження партнерських відносин між педагогічними колективами ЗДО та вчителями початкової школи. Наголошено

на зацікавленості обох суміжних ланок освіти у забезпеченні безболісного переходу дітей до початкової школи та подальшого успішного навчання та прийняти нову соціальну роль – школяра. Підкреслено важливість науково-методичного супроводу педагогів фахівцями Академії та доцільність і ефективність проведених заходів в рамках регіонального проєкту «ДО-НУШ». Партнерська взаємодія між вихователем ЗДО і вчителем початкової школи може бути представлена як цілісний процес впливу цих соціальних інститутів на формування у дитини базових життєвих навичок, які допоможуть їй поступово та безболісно надалі проєктувати власне життя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Про освіту. Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. *База даних «Законодавство України»*. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2145-19> (дата звернення: 15.09.2024).
2. Богуш А. М. Дошкільна і початкова ланки освіти – сходинки наступності. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка*. 2017. № 28. С. 23-27.
3. Базовий компонент дошкільної освіти. Під науковим керівництвом Піроженко Т. О., авторська група: Байєр О.М., Гавриш Н. В., Левінець Н.В., Половіна О.А., Рейпольська О.Д., та інш.. 2021. 38 с. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 15.09.2024).
4. Державний стандарт початкової освіти URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 15.09.2024).
5. Ковшар О. В. Теоретико-методичні засади організації передшкільної освіти : монографія / Олена Вікторівна Ковшар ; Криворізький педагогічний інститут ДВНЗ «Криворізький національний університет» МОН України. Кривий Ріг : Вид. Р. А. Козлов, 2015. 270 с.
6. Косенчук О. Формування компетентностей дитини: наступність дошкільної і початкової освіти. *Вісник НАПН України*. 2021, 3(2). С.1-6.
7. Кульбач Л. М., Швидун Л. Т., Писарева Л. В. Наступність між дошкільною та початковою ланками освіти у формуванні громадянських компетентностей особистості. *Інноваційна педагогіка*. 2023. №57. С. 35-40.